

MAA-AMET

Notarite Koda
koda@notar.ee

Teie 10.11.2021

Meie 21.12.2021 nr 11-9/21/17893-2

Looduskaitsete kitsenduste teenuse kaudu päringute tegemisest

Austatud Eve Strang

Pöördusite Maa-ameti poole murega katastri kitsenduste kaardi x-tee teenuste osas. Toote oma kirjas välja mitmeid kitsaskohti, mis uue teenuse kasutusele võtmisel on esinenud.

Nagu pöördumises välja tõite jäi teavitus Notarite Kojale õigeaegselt edastamata. Maa-ameti teenistujad on Riigi Infosüsteemi Keskuse (RIK) e-notari infosüsteemi esindajatele selgitanud, et see juhtus ebakõla tõttu kommunikatsioonis. Siinkohal saan veelkord vabandada, et uuele x-tee teenusele üleminek ootamatu ebamugavuse põhjustanud.

Pöördumises tõite välja kaks peamist probleemi. Esiteks, uues x-tee teenuses on vead ja teiseks, notarid ei saa teenuse kaudu I-III kategooria loodusobjektide ja tiheasustusalade andmeid. Kinnitan, et esitatud sisuliste probleemide osas oleme ka käesoleva pöördumise eelselt lahenduste leidmiseks suhelnud nii RIK e-notari infosüsteemi esindajatega kui Maa-ameti IT partneriga (Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskusega/KeMIT). Ühtlustamaks poolte erinevaid arusaamu kitsenduste kaardi tänasest kontseptsioonist ja pakkuda lahendusi toimingute nõuetekohaseks täitmiseks toimus 7.12 veebikohtumine, millest võtsid osa Maa-ameti, Notarite Koja, KeMITi ja RIKi esindajad ning Keskkonnaministeeriumi looduskaitseosakonnast looduse infosüsteemi (EELIS/tänane keskkonnaregister) projektijuht.

Kohtumisel tõdeti, et teenuse vead millele pöördumises viidati, on novembri keskpaigas parandatud ning teenus toimib. Küsimuse kohta, miks erineb uus teenus eelmisest teenusest selgitasime teile ettekandes, millistest põhimõtetest lähtuvalt on kitsenduste kaart loodud ja mis on kitsenduste infosüsteemi põhiandmestik.

Uue kitsenduste kaardi ja teenuste loomisel lähtusime õigusaktidega Maa-ametile ette nähtud ülesandest visualiseerida seadusjärgseid kitsendusi ja välja anda kitsenduste (mõjuala) andmeid. Kitsenduste kaardi andmemudeli kohaselt on kitsenduseks pindobjekt ehk mingi maa-ala millele objektist tulenev kitsendav mõju avaldub. Kitsendust põhjustavad objektid on kitsenduste kaardi mõttes abiobjektid ja ei ole kitsenduste kaardi põhiandmestik. Niisiis ei ole loodusobjekt ise kitsendus, vaid ta saab tekitada kitsenduse ehk mõjuala. Looduskaitsete kitsenduste andmemudeli koostamisel kitsenduste kaardi tarbeks on lähtutud looduskaitseseadusest, milles on sedastatud, et I ja II kategooria liikide kaitse tagatakse hoiualade, kaitsealade ja püsielupaikadega. Kitsenduste kaardi mõttes I-III kategooria liigid ise kitsendusi ei põhjusta. Need alad, millega liikide kaitse tagatakse on kitsendustena kaardil olemas ja neid andmeid antakse teenusena ka kasutamiseks. I-III kategooria liikide andmekoosseis, mida olete pöördumises soovitud on aga

keskkonnaregistri (tulevane EELIS) andmestik. Arvestades avaliku teabe kasutamise põhimõtteid (AvTS § 43⁶ lg 2) tuleks e-notari infosüsteemil neid andmeid küsida andmete põhiandmekogust. EELISE arendus on Maa-ametile teadaolevalt aktiivses faasis ja teile sobivat x-tee teenust loodusobjektide andmete pärimiseks saavad nad pakkuda 2022 aasta keskpaigas.

Loomulikult mõistame, et notarite töö mugavaks jätkamiseks on soov saada teenusega andmed, mida oma toimingute nõuetekohaseks täitmiseks vajate. Soovimegi omaltpoolt lisada, et andmete kättesaadavuse tagamiseks on täna juba lahendus KeMITi ja RIKi poolt leitud kiirlingi kaudu, millega pääseb iga notar kitsenduste infosüsteemi andmeid vaatama ametniku rollis, mis võimaldab loodusobjekti andmete olemasoluga tutvuda.

Kinnitan varasemalt arutatud lahendustepaneku veelkord üle, Maa-amet ja KeMIT on valmis notarite vajadustest lähtuvalt ajutiselt looma x-tee teenuse 2022 aasta veebruaris. Siinkohal palume aga arvestada, et kitsenduste kaart pikemas perspektiivis ei pea vajalikuks ega mõistlikuks teiste andmekogude andmeid enda juures hoida. Kitsenduste kaart kasutab neid andmeid vaid mõjualade loomiseks, mistõttu tuleb e-notari süsteemil kavandada üleminek EELISE x-tee teenusele, kui see valmib.

Seoses tiheasustuse andmete kasutusvajadusega märgin, et maakatastril on selline x-tee teenus olemas. Tegemist ei ole kitsenduse kaardi kui spetsiaalrakenduse teenusega, vaid üldise katastri teenusega. Tiheasustuse andmete kasutamine notarite toimingutes küll ei too meile teadaolevalt kaasa otseseid õiguslikke tagajärgi, vaid on osa selgitamisülesandest, kuid soovi korral saab e-notar sellele juurdepääsu küsida ja selle teenuse kasutusele võtta.

Piirangutest laiemalt tõusetus kohtumisel arutelu ka Rail Baltica trassi koridoris toimuvate tehingutest. Maa-amet palub arvestada tehingute tegemisel Maa-ameti geoportaali kitsenduste kaardi rakenduses avalikustatud Rail Baltica trassikoridori infoga. Maakonna planeeringutest (võrdsustatud riigi eriplaneeringuga) tulenevad olulised kitsendused planeerimis- ja ehitustegevusele, samuti on piiratud investeringutoetuste andmine. Kinnistusraamatusse kantakse eelmäge (regulatsioon alates 01.01.2022), juhul kui riik on alustanud omandamismenetlust. Ligikaudu 70 protsendil eramaadest ei ole veel kinnisasja omandamise menetlust alustatud ja seetõttu ei ole omandamine kinnistusraamatus nähtav. Trassil asuvate kinnisasjadega on tehtud tehinguid, millest nähtub, et notarid ei ole selgitanud, et kinnisasi jääb Rail Baltica trassile. Palume edasistes tehingutes selgitada eelpool nimetatud piiranguid. Notarite suure huvi tõttu kinnitas kohtumisel RIK, et on valmis URLi, mis viib otse e-notari töölaualt Maa-ameti geoportaali kaardile, lisama notarite töölauale.

Omavahelise info parema liikuvuse tagamiseks oleme ka oma asutuses kujundamas kindlamat korda teenuseid puudutava infoedastuste ja kasutajate toe pakkumisel.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Tambet Tiits
peadirektor

Marili Lehtmets
675 0193 marili.lehtmets@maaamet.ee